

Käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõule seletuskiri

I. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Käibemaksuseaduses kavandatakse sõiduautode ja nende tarbeks kaupade ja teenuste käibemaksuarvestuse põhimõtete muutmist asendades sõiduautode omatarbeks kasutamise maksustamine sisendkäibemaksu mahaarvamise piiranguga.

Eelnõu ettevalmistaja

Seaduseelnõu on ette valmistanud Rahandusministeeriumi tolli- ja aktsiisipoliitika osakonna peaspetsialistid Sirje Pulk (sirje.pulk@fin.ee, tel 611 3019) ja Aet Külasalu (aet.kylasalu@fin.ee, tel 611 3029). Õigusliku ekspertiisi raames tegi ettepanekuid Rahandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Tiit Rebane (tiit.rebane@fin.ee, tel 611 3603). Eelnõu mõju riigieelarve laekumisele hindas fiskaalpoliitika osakonna analüütik Stella Suurorg (stella.suurorg@fin.ee, tel 611 3729) ja peaspetsialist Risto Kaarna (risto.kaarna@fin.ee, tel 6113 416)

Märkused

Seaduseelnõuga kavandatakse seaduse 2013. a 1. juulil jõustunud redaktsiooni (RT I, 01.06.2013, 8) muudatused.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthälte enamus.

II. Eelnõu eesmärk

Käibemaksuseaduse muudatuse eesmärgiks on sõiduautode omatarbe maksustamise asemel piirata sõiduautode ostmisel ja kasutuslepingu alusel kasutamisel (sh rentimisel, liisimisel) ning nende tarbeks kaupade ja teenuste ostmisel (mootorikütus, remont, hooldus jms) tasutud käibemaksu mahaarvamist eesmärgiga maksustada sõiduautode kasutamist õiglasemalt, mis ühtlasi ka suurendab riigieelarve laekumist.

III. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Ettevõtte sõiduautosid kasutatakse enamasti nii ettevõtluse kui ka eratarbimise jaoks. Kehtiv kord lubab sõiduauto ning mootorikütuse jm kulutuste sisendkäibemaksu maha arvata täies ulatuses ning sõiduauto kasutamist eratarbeks maksustatakse omatarbena. Omatarbe maksustatavaks väärtuseks on tulumaksuseadusega määratud erisoodustuse hind ilma käibemaksuta, ehk siis 213 eurot ning sellelt käibemaks 42,7 eurot. See aga ei kata üldjuhul ära tegelikke kulutusi, mida sõiduautode osas eratarbimise jaoks tehakse. Kui maksukohustuslane peab sõidupäevikut, siis on see käibemaksu summa, mida riigile omatarbena maksustatakse, veelgi väiksem.

Praktika on näidanud, et kehtiv kord ei õigusta ennast. Maksuhalduril on väga raske hinnata ettevõtte esitatud tõendeid sellest, kuidas sõiduauto on kasutatud, sest tegelikust kasutusest ei jää jälge. Eratarbimise maksustatava väärtuse tõstmine aga rikuks nende maksumaksjate huve, kes sõiduauto vähem kasutavad ning seetõttu ka sõiduauto tarbeks vähem mootorikütust ja muud kaupa ostavad. Seega sisendkäibemaksu mahaarvamise piiramine on õigem, kui kõigile ettevõtetele eratarbimise maksustatavat väärtust tõsta. Ka teised liikmesriigid piiravad sõiduauto ning selle tarbeks kaupade ja teenuste ostmisel sisendkäibemaksu mahaarvamist.

Enamik Euroopa Liidu liikmesriike piirab sõiduautode ning nende tarbeks ostetud kaupadelt ja teenustelt sisendkäibemaksu mahaarvamist. Alljärgnevas tabelis on esitatud ülevaade liikmesriikidest, kus on käibemaksutagastuse piirang ning selle piirangu suurus. Piiranguid ei

ole kehtestanud Eesti, Tšehhi, Slovakkia, Saksamaa, Luksemburg ja Holland.

Riik	Tagastuse piirang	Märkused
Bulgaaria, Prantsusmaa	100%	-
Austria, Kreeka, Ungari, Soome, Küpros, Leedu, Portugal, Taani, Malta, Sloveenia	100%	Piirang ei kehti õppesõiduautodele, taksodele, rendiautodele, edasimüügiks ostetud autodele jne.
Iirimaa	100%	Piirang ei kehti autodele edasimüügiks ja rendiks, õppesõiduks. Keskkonnasäästlikelt autodelt on õigus maha arvata 20% sisendkäibemaksust.
Ühendkuningriik	100%	Piirang ei kehti peamiselt reisijate veoks ja õppesõiduks kasutatavatele autodele. Liisitud autodelt on õigus maha arvata 50% sisendkäibemaksust.
Rootsi	100%	Piirang ei kehti autodele edasimüügiks ja rendiks, õppesõiduks, reisijate ja surnute transpordiks. Liisitud autodelt on õigus maha arvata 50% sisendkäibemaksust
Itaalia	60%	Piirang ei kehti autodele edasimüügiks ja rendiks või ettevõtte põhitegevuses vajalikele autodele.
Belgia, Rumeenia, Hispaania	50%	Piirang ei kehti autodele edasimüügiks ja rendiks ning taksodele.
Poola	40%	Mahaarvatav käibemaksusumma ei tohi ületada 6000 Zlotti (ca 1 400 eurot, vastav sõiduauto ostuhind ca 13 000 eurot)
Läti	20%	Piirang ei kehti autodele edasimüügiks ja rendiks, reisijate transpordiks, õppesõiduks, hädaabiteenuseks, müügiesitlusteks.

Eesti Pangas hiljuti teostatud uuring viitab sellele, et majapidamised, mis teenivad ettevõtlustulu, on jätnud leibkonnaküsitluses esitamata 62% oma tegelikult teenitud tulust¹. Sissetulekute avalikustamisel väiksemas mahus võib olla mitu põhjust: kas osa sissetulekust varjatakse või esitatud tuludest on maha arvatud suurem summa kulutusi, kuna osa isiklike kulutusi esitatakse ärikulutustena. Võrreldes riikidega, kus sama uuringut läbi viidi, on Eestis esitamata tulu osakaal oluliselt suurem.

Hetkel kehtiva seadusandluse puhul on tekkinud olukord, kus ettevõttel (ettevõtjal) on soodsam autot omada kui eraisikul. Selle illustreerimiseks on järgnevas tabelis toodud välja, kui suureks kujuneb eraisikute ning ettevõtjate maksukoormus erineva hinnaklassi autode puhul. Tabeli esimeses osas on välja toodud kasutatud eeldused, teises osas arvutuste tulemused.

Eeldused			
Auto hind (koos KM-ga)	15 000 eur	25 000 eur	35 000 eur
Sissemaks	20%	20%	20%

1 http://www.eestipank.ee/sites/default/files/publication/en/WorkingPapers/2013/wp06_2013.pdf

Jääkväärtus	20%	20%	20%
Aastane intressimäär	5%	5%	5%
Liisingu periood	60 kuud	60 kuud	60 kuud
Aastane läbisõit	25 000 km	25 000 km	25 000 km
Kütusekulu	7 l/100 km	7 l/100 km	7 l/100 km
Kütuse hind	1,3 eur/l	1,3 eur/l	1,3 eur/l
Kulu hooldusele, remondile jms	33% auto hinnast	33% auto hinnast	33% auto hinnast
Maksusummad (eur)			
Riigile 5 aasta jooksul tasutud maksud, kui ostjaks on eraisik (a)	27 919	39 287	50 655
Riigile 5 aasta jooksul tasutud maksud, kui ostjaks on ettevõtja, kes kasutab autot 100% ettevõtluseks (b)	0	0	0
Maksusumma, mille võrra vähem makse maksab ettevõtja, kes kasutab autot 100% ettevõtluseks, võrreldes eraisikuga (a)-(b)	27 919	39 287	50 655
Riigile 5 aasta jooksul tasutud maksud, kui ostjaks on ettevõtja, kes kasutab autot 50% ettevõtluseks (c)	13 059	13 059	13 059
Maksusumma, mille võrra vähem makse maksab ettevõtja, kes kasutab autot 50% ettevõtluseks, võrreldes eraisikuga (a) – (c)	14 860	26 228	37 596

Tabelist lähtudes võib öelda, et ettevõtja jaoks on auto omamine oluliselt odavam. Kui auto, mille hind on 25 tuhat eurot, omamisest ja kasutamisest tulenevalt kujuneb eraisiku viie aasta maksukoormuseks² 39,3 tuhat eurot, siis ettevõtjal, kes kasutab autot 50% ettevõtluses 13,1 tuhat eurot ning ettevõtjal, kes kasutab (või väidab, et kasutab) autot 100% ettevõtluses, maksukohustust ei teki. Ettevõttesse ostetava keskmise hinnaklassi ja 50% erakasutusega auto puhul kujuneb selle ost koos ülalpidamisega maksukoormuse erinevuse tõttu viie aasta jooksul eraisikuga võrreldes 26,2 tuhande euro võrra odavamaks, mis on ligikaudu samaväärse uue auto hind. Seega maksab ettevõtte 50% sõiduki erakasutuse puhul vaid kolmandiku eraisiku poolt tasutavatest maksudest. Mida kallim on auto, seda suuremaks kujuneb maksukoormuste vahe ning see soodustab olukorra tekkimist, kus ettevõtete omanduses on keskmiselt kallimad autod kui eraisikute omanduses.

Käibemaksuseaduse muudatuse eesmärgiks on sõiduautode omatarbe maksustamise asemel piirata sõiduautode ostmisel (sh rentimisel, liisimisel) ning nende tarbeks kaupade ja teenuste ostmisel (mootorikütus, remont, hooldus jms) makstava käibemaksu mahaarvamist. Omatarbe maksustamine seotakse lahti erisoodustuse hinnast.

Üldine piirang on 50%. Seega, ettevõtluses kasutatava sõiduauto soetamisel või kasutuslepingu alusel kasutamisel ning selle sõiduauto tarbeks kaupade soetamisel ja teenuste saamisel arvatakse arvestatud käibemaksust maha 50% sisendkäibemaksu. Lisaks protsendilisele piirangule on sõiduautode ostmisel või nende rentimisel või liisingule võtmisel ka summaline piirang, milleks on 2000 eurot sõiduauto kohta.

² Eraisiku maksukoormuse hulka on arvestatud käibemaks ning kõik saadud palgalt, mida kasutati auto ostmiseks ja seonduvate kulude katmiseks, makstud maksud.

Selleks et mitte piirata sisendkäibemaksu mahaarvamist sõiduautode osas, mida kasutatakse ainult ettevõtlike jaoks, sätestatakse seadusesse erand. Kui sõiduautot on võimalik kasutada nii ettevõtluses kui ka eratarbimises, siis eeldatakse osalist kasutamist eratarbeks. Erandit rakendatakse vaid juhul, kui ettevõtte kasutab seda sõiduautot eranditult ettevõtluse jaoks. Ettevõtte peab tegema kõik selleks, et sõiduautot ei saaks kasutada eratarbimises. Näiteks kontrollib ettevõtte juht auto kasutamist GPS-i abil, auto peab olema pargitud ettevõtte juures.

Erandit rakendatakse ka sõiduautodele, mis soetatakse müügiks või rentimiseks ja ise neid autosid kasutusele ei võeta, ning taksodele ja õppesõiduautodele, kui neid peamiselt muul otstarbel ei kasutata.

Alljärgnevalt on selgitatud täpsemalt maksumuudatuse parameetrite valikut ja antud ülevaade erinevatest Eesti ettevõtete ja majapidamiste sõiduautodega seotud käitumise nüanssidest:

Ülempiiri määramisel on lähtutud põhimõttest, et see ei mõjutaks oluliselt ettevõtete poolt seni soetatud keskmise hinnaga sõiduautot. Mahaarvamise ülempiir rakendub juhul, kui sõiduauto hind ületab 24 000 eurot koos käibemaksuga. Vastavalt Maksu- ja Tolliameti andmetele ja Eesti Panga liisingustatistika andmetele jääb uute ja vähekasutatud sõidukite keskmine ostuhind sellest väiksemaks. Lähtudes sõidukite müügihindadest, on 24 000 euroga võimalik soetada näiteks keskmise varustusastmega Volkswagen Passat. Sarnase piirmäära on kehtestanud näiteks Poola, kus mahaarvamine ei tohi ületada 1 300 eurot. Arvestades sealset käibemaksu (23%), rakenduks piirang juba ca 13 000 eurot maksva sõiduki puhul.

Eesti Pank kogub liisinguettevõtete statistikat, sealhulgas liisitud autode arvu ja tehingumahtude kohta ostja tüübi järgi. Viimasel kolmel aastal on ettevõtete poolt liisitud uute sõiduautode osakaal olnud 60%–63% kõigist uutest sõiduautodest, sealjuures on ostetud autod 32–36% kallimad (vastavalt ostetud autode liisingujäägile) kui eraisikute poolt ostetud uued autod. Kasutatud autode puhul on ettevõtete poolt liisitud autode osakaal 25%–30% ning need autod on 60%–70% kallimad kui eraisikute poolt liisitud kasutatud autod. Ratsionaalsetel ettevõtetel ei ole tarvilik suurema tootlikkuse saavutamiseks teha suuri kulutusi autopargile, mis viitab sellele, et nn maksusoodustust käibemaksu mahaarvamise näol kasutatakse laialdaselt kallimate sõidukite ostmise eesmärgil.

Probleemi olemasolule viitab ka asjaolu, et 2013. aasta alguse seisuga oli Eestis 5600 ettevõtet, kus aastane käive 2012. aastal oli alla 1000 euro, kuid mille omanduses oli keskmiselt 1,3 sõiduautot.

Eelnõuga kavandatakse käibemaksuseaduses järgmised muudatused:

1. Paragrahvi 2 lõige 6, § 12 lõige 7 ja § 29 lõige 4

Muudatustega kavandatakse sõiduautode omatarbe maksustamise asemel piirata sõiduautode ostmisel (sh rentimisel, liisimisel) ning nende tarbeks kaupade ja teenuste ostmisel (mootorikütus, remont, hooldus jms) makstava käibemaksu mahaarvamist. Seetõttu on täpsustatud seaduse §-s 2 omatarbe mõistet selliselt, et see ei hõlma sõiduautosid ning sellega seoses tunnistatakse kehtetuks sõiduauto omatarbe maksustatava väärtuse määramise säte – § 12 lõige 7. Kuna sõiduauto eratarbeks kasutamist omatarbena eelnõu kohaselt ei maksustata, vaid olenemata eratarbes kasutamise osatähtsusest on maksukohustuslasel õigus maha arvata 50% tasutud sisendkäibemaksust, siis tunnistatakse kehtetuks seaduse § 29 lõike 4 kolmas lause.

2. Paragrahvi 12 lõigete 1 ja 6 muudatused

Eelnõu § 1 punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks käibemaksuseaduse § 12 lõige 7. Sama paragrahvi lõiked 1 ja 6 viitavad kehtetuks tunnistatavale sättele.

3. Paragrahv 30

Muudatusega kavandatakse piirata ettevõtluses kasutatava sõiduauto soetamisel või kasutuslepingu alusel kasutamisel ning selle sõiduauto tarbeks kaupade soetamisel ja teenuste saamisel tasutud sisendkäibemaksu maha arvamist. Üldjuhul, kui maksukohustuslane ei tõenda, et ta kasutab sõiduautot üksnes ettevõtluse eesmärgil, on õigus sõiduauto ja sellega seotud teenuste sisendkäibemaksu maha arvata 50% ulatuses. Sõiduauto soetamisel või kasutuslepingu alusel kasutamisel on lisaks 50%-le ka summaline piirang, milleks on 2000 eurot. (lõiked 3 ja 4)

Erandid, mille korral on õigus maha arvata sõiduauto või selle tarbeks ostetud kaupade ja teenuste sisendkäibemaks täies ulatuses, sätestatakse lõikes 5. Sõiduautoga seotud sisendkäibemaks on õigus täies ulatuses maksustatavalt käibelt arvestatud käibemaksust maha arvata juhtudel, kui ettevõtte tegevuseks on sõiduauto otseselt vajalik, näiteks sõiduautode müügiga tegeleva maksukohustuslasel, kui sõiduauto on soetatud müügiks. Samuti on õigus sõiduautoga seotud sisendkäibemaks täies ulatuses maha arvata taksoveoteenuse osutamiseks ja õppesõidu kasutamiseks soetatud sõiduautolt. Sisendkäibemaksu mahaarvamise piirangut ei kohaldata muuhulgas ka õppesõiduautodele, kui maksukohustuslane osutab mootorsõidukijuhi õpetajana teenust isikule, kes omab koolitamise luba.

Muudel juhtudel sõiduautodega seotud sisendkäibemaksu täies ulatuses mahaarvamiseks peab maksukohustuslane tagama, et seda sõiduautot eratarbeks ei kasutata.

Lõikega 6 kavandatakse kehtestada maksukohustuslasele kohustus teavitada maksuhaldurit juhul, kui sõiduautot kasutatakse ainult ettevõtluse otstarbel (lõige 5 punkt 4), kuid mitte edasimüügiks, taksoveoks ega õppesõiduks ja sõiduautoga seotud sisendkäibemaks arvatakse maha täies ulatuses. Teavituse tarbeks täiendatakse vastava lahtriga käibedeklaratsiooni vormi.

Lõikega 7 kavandatakse sätestada põhimõte, et sõiduautoga seotud sisendkäibemaksu on õigus maha arvata lõikes 5 nimetatud tingimustel täies ulatuses üksnes juhul, kui sõiduautot kasutatakse nimetatud tingimustele vastavalt kahe aasta jooksul. Juhul kui sõiduauto kasutusotstarve muutub kahe aasta jooksul selliselt, et see ei vasta enam lõikes 5 nimetatud tingimustele, mille alusel maksukohustuslane on selle sõiduautoga seoses kogu sisendkäibemaksu maha arvanud, tuleb maksukohustuslasel mahaarvatud sisendkäibemaksu 50% ulatuses riigile nõ tagasi maksta. Lisaks sätestatakse sõiduauto müümisel sisendkäibemaksu korrigeerimise kord. Juhul kui sõiduauto müüakse selle soetamisest arvates 5 aasta jooksul, siis tehakse mahaarvamata sisendkäibemaksu osas ümberarvetus lähtudes käibemaksuseaduse §-s 32 sätestatud põhivara võõrandamisel sisendkäibemaksu korrigeerimise korrast. Näiteks sõiduauto soetatakse 2014. aasta oktoobris ja sõiduauto soetamisel tasutakse käibemaksu 4 000 eurot ning arvutatakse maksustatavalt käibelt arvestatud käibemaksust maha 50% sisendkäibemaksust ehk 2000 eurot. Kui maksukohustuslane võõrandab sõiduauto 2017. aasta aprillis, siis tehakse sisendkäibemaksu ümberarvestus. Ümberarvestusel lähtutakse sellest, et 3 aastat (2014-2016) kasutati sõiduautot nii ettevõtluseks kui ka eratarbeks ning 2 aastat (2017-2018) vaid ettevõtluse tarbeks. Seega

saab sisendkäibemaksu sõiduauto müümisel veel maha arvata 800 eurot (2000/5 x 2).

4. Paragrahvi 46 lõige 8

Tegemist on rakendussättega, mis kaotab oma aktuaalsuse seoses käesoleva eelnõuga plaanitavate muudatustega.

IV. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi termineid.

V. Vastavus Euroopa Liidu õigusele

Ettevõtluses kasutatavate sõiduautode ja nende tarbeks kaupade ja teenuste soetamisel sisendkäibemaksu mahaarvamise piirang ei ole kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Nõukogu Direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, ei näe ette sõiduautode osas sisendkäibemaksu mahaarvamiseks eriregulatsiooni kehtestamist. Samas direktiivi artikli 395 kohaselt võib Euroopa Liidu Nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal anda liikmesriigile loa võtta erimeetmeid direktiivi sätetest erandite tegemiseks eesmärgiga lihtsustada maksu kogumise menetlust või ära hoida teatavat liiki maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist. Selleks et erimeedet rakendada, peab Eesti saatma komisjonile taotluse ettevõtluses kasutatavate sõiduautodega seoses sisendkäibemaksu maha arvamise piiramiseks ja kogu vajaliku teabe. Komisjon analüüsib taotlust ja esitab asjaomase ettepaneku nõukogule. Menetlus võib kesta kuni kaheksa kuud.

Eesti esitas taotluse sõiduautodega seotud sisendkäibemaksu mahaarvamise piirangu rakendamiseks Euroopa Komisjonile 10. oktoobril 2013. a.

VI. Seaduse mõjud

Üldjuhul kasutatakse ettevõtluses kasutatavat sõiduautot nii ettevõtluse kui ka eratarbimise jaoks. Seega enamikus ettevõtetel halduskoormus ei kasva, kuna sisendkäibemaksu osaline mahaarvamine ei suurenda halduskoormust. Võrreldes kehtiva seadusega ei ole ettevõtetel enam vaja tõendada omatarbe osakaalu, selle võrra ettevõtete halduskoormus väheneb. Halduskoormus kasvab nendel ettevõtetel, kes peavad tõendama, et sõiduautot kasutatakse eranditult ettevõtluse jaoks ning taksode ja õppesõiduautode puhul, et neid kasutatakse peamiselt taksoveoks või õppesõiduks. Ettevõtte juhtkonna algatusvõimet piirata ja välistada sõiduauto eratarbeks kasutamist ei tasu alahinnata. Eeldus on loomulikult ettevõtte tõsine soov seda teha. Näiteks ei ole seadusega sätestatud, kuidas ettevõtte oma hooneid ja vara tule, vee, vandalismi jms eest kaitseb, kuid ometi teeb ta seda.

VII. Seaduse rakendamisega seotud riigi tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Uue maksustamise skeemi jõustumisega seoses tegeleb Maksu- ja Tolliamet aktiivselt ja kõrgendatud tähelepanuga uute võimalike petuskeemide ennetusega ja vastumeetmete väljatöötamisega, et hoida ära nende võimalik negatiivne mõju maksulaekumisele. Näiteks on sõiduauto soetamisel või kasutusrendile võtmisel sisendkäibemaksu mahaarvamise teavituskohustus oluline info abistamaks Maksu- ja Tolliametit tema tegevustes.

Maksu- ja Tolliamet ei kogu täpseid andmeid selle kohta, kui palju ettevõtted sõiduautodele tehtud kulutusi deklareerivad ning vastavalt käibemaksutagastust taotleavad. Seega on neid kulutusi hinnatud kaudselt, eeldades isikute ratsionaalset käitumist selles osas, et kõik vastavad kulud deklareeritakse ning käibemaks taotletakse tagasi.

Eelarvemõju hinnangu aluseks on potentsiaalse maksubaasi leidmine, mis koosneb kolmest

osast:

- Autode ostule tehtud kulutused. Nende puhul on kogutud andmed kolmest allikast. Esiteks Maksu- ja Tolliametist on kogutud andmed ettevõtetevaheliste sõiduautotehingute kohta (automüüjad ja muud ettevõtted), et teada saada otse välja ostetud autode hulk ja ostusummad. Teiseks andmeallikaks on Eesti Panga liisingustatistika, et teada saada liisitud autode hulk ja ostusummad. Kolmandaks on neid numbreid võrreldud Maanteeameti registristatistikaga, et hinnata autode müügi dünaamikat ja voogusid ettevõtluse ja eraisikute vahel. Samuti on Maanteeameti andmete alusel hinnatud kaubikute osakaalu (mis Eesti Panga andmestikus tehniliselt on sõiduautod) ning need arvestusest eemaldatud.
- Kütusekulu. Selle puhul on eeldatud autode keskmist aastast läbisõitu 25000 km, keskmist kütusekulu 7 liitrit 100 km kohta ning kütuseliitri keskmist hinda 1,3 eurot. Eelduse kehtivuse kontrolliks on seda võrreldud Maksu- ja Tolliameti kütuseaktsiisi statistikaga ning Statistikaameti tarbimiskäitumise statistikaga.
- Muud seotud kulud. Nende hulka kuuluvad remont, hooldus, pesu, rehvid ning muud tüüpilised autodega seotud kulud. Aluseks on võetud tüüpiline keskmine uus sõiduauto (VW Passati baasmudel) ning avalikud teenuste ja toodete hinnakirjad. Samuti on eeldatud, et vanemate autode puhul kulud oluliselt ei erine.

Arvutuste aluseks on andmed 2012. aasta kohta või 2012. aasta lõpu seisuga.

Juriidiliste isikute poolt kasutatavate liisinguautode hulk on 26500 ning välja ostetud sõiduautode hulk 55000. Arvestades nii uute kui kasutatud sõidukite keskmist hinda (toimunud tehingute alusel), on autode ostust tulenev maksubaas ligikaudu 533 miljonit eurot. Muude sõiduautodega seotud kulude (kütus, hooldus, remont) summa on ligikaudu 206 miljonit eurot aastas. Nimetatud summadest arvestatud käibemaks on 123 miljonit.

Mõju hinnangus on arvestatud sellega, et osa ettevõtteid juba deklareerivad käibemaksudeklaratsioonis omatarvet. Nende poolt omatarbeld makstud sõidukikuludega seotud käibemaks on umbes 5,5 miljonit eurot aastas (hinnanguliselt 75% kogu omatarbe käibemaksust). Seda negatiivset mõju tasakaalustab asjaolu, et sõiduki tegeliku omatarbe näitamine ettevõtluse tarbena muutub keerulisemaks. Samuti muutub kontroll ettevõtete üle, sh teavitamiskohustuse tõttu, tõhusamaks. Nendel eeldustel on mõju eelarvele 40 miljonit. Kuna muudatuse rakendamine toimub teisest poolaastast, on mõju 2014. aastal ligikaudu 20 miljonit eurot.

Maksumuudatuse mõju suurendab käibemaksu tagastuse ülempiir. Samas täpse mõju väljatoomiseks puuduvad andmed. Pole teada täpne ettevõtete sõiduautokulude jaotus ehk kui suur osa kuludest oleksid ülempiiri poolt mõjutatud.

Maksubaasi ning vastava maksumuudatuse mõju hinnangus ei ole arvestatud võimaliku pikaajalise nihkega tarbimiskäitumises (autode soetamine muutub kallimaks ning seega ostetakse kas vähem või odavamaid autosid), mis võib vähendada potentsiaalset maksubaasi ning seega ka maksumuudatuse mõju eelarvele. Samuti võib maksumuudatus mõjutada ettevõtjaid ja eratarbijaid nihutama oma autoostu otsuseid varasemaks, ennetamaks maksumuudatust. See mõju puudutab peamiselt neid ostutehinguid, mille käigus ostetakse auto otse välja ehk ei kasutata liisingut.

VIII. Rakendusaktid

Eelnõuga kavandatav maksukohustuslase kohustus teavitada maksuhaldurit sõiduautoga seotud sisendkäibemaksu täies ulatuses mahaarvamisesest käibedeklaratsioonil toob vajaduse

muuta rahandusministri 7. aprilli 2004. a määrust nr 6 „Käibedeklaratsiooni vorm“ (RT I, 04.04.2012, 12), <https://www.riigiteataja.ee/akt/104042012012>.

IX. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub 2014. aasta 1. juulil.

X. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks kõikidele ministeeriumidele ja arvamuse avaldamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Tööandjate Keskliidule, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile ning Maksu- ja Tolliametile.

26.11.2013